

De rige dømmes dem på samfundets bund

Socialdemokratiets retsordfører vil se til, at lægdommere rekrutteres bredere, så de ligner den øvrige befolkning mere.

DOMSTOLE

KIRSTEN NILSSON

Det er ikke den brede befolkning, men direktøren, forvaltningschefen eller gymnasielæreren, der som lægdommere er med til at dømme i landets retssale. Og det er et problem for retssikkerheden, at de tiltalte dømmes af nogle, som reelt ikke er folkets repræsentanter. Derfor må der ændres på sammensætningen af lægdommerne, mener en ræk-

ke kritikere i næste nummer af fagbladet Djøf, deriblandt Retspolitisk Forening og Landsforeningen Krim.

Også adjunkt ved Juridisk Institut på Syddansk Universitet Henning Bang Fuglsang Sørensen påpeger, at skævvridningen er problematisk.

»Hvis den typiske lægdommer er en mand sidst i 50'erne med en erhvervs-karriere bag sig, der skal dømme Muhammed, der har udøvet noget vold i et ophidsset øjeblik, er det ekstremt vigtigt, at den unge mand ikke træder ind i lokalet og føler, at han er dømt på forhånd«, siger han til Djøf-bladet.

Samtidig viser mange analyser, at modsat lægdommerne er de, som sidder på anklagebænken, ofte fra samfundets nederste lag, ligesom personer uden uddannelse og job er overrepræsenteret blandt de dømte. I Djøf-bladet fortæller en lægdommer, hvordan han og to andre med lange uddannelser og gode jobs skulle dømme i en sag om besiddelse af amfeta-

Det vigtigste er ikke, at man bliver dømt af en, som helt ligner én selv, men af en, som er på afstand af det juridiske system
Henrik Stagetorn, advokat

re uddannelse end befolkningen generelt. Mere end halvdelen gang så stor en andel af lægdommerne, som befolkningen som helhed, har en mellemlang eller lang videregående uddannelse, mens der omvendt er færre lægdommere, som ale-

min mod en kiosk-ejer med anden etnisk baggrund og en etnisk dansker, som allerede afsøgnede en dom.

At der er en skævvridning, fremgår også af den seneste analyse af lægdommere valgt for perioden 2012-15 fra Justitsministeriets forskningskontor.

Analysen viser, at periodens lægdommere eksempelvis har en højere uddannelse end befolkningen generelt. Mere end halvdelen gang så stor en andel af lægdommerne, som befolkningen som helhed, har en mellemlang eller lang videregående uddannelse, mens der omvendt er færre lægdommere, som ale-

ne har grundskoleuddannelse.

Også når man ser på, hvilke job lægdommerne har, er topledere og det, som kaldes 'lønmottagere på højeste niveau', overrepræsenteret, mens der til gengæld er forholdsvis få 'lønmottagere på grundniveau', eksempelvis folk med almindeligt kontorarbejde.

Lægdommere bør udvælges

Lægdommere udpeges af et såkaldt grundlisteudvalg i kommunerne. Udvalget vælger borgere, der er egnet til at være lægdommere, og landsretternes præsidenter trækker herefter lod blandt dem på listen, når de udpeger nævninge og domsmænd. Kommunerne har i flere år arbejdet målrettet for at få grundlisterne til at være mere repræsentative blandt andet ved at annoncere i aviser og i radioindslag.

Justitsministeriets analyse bliver lavet hvert fjerde år, så skævvridningen blandt de folkelige lægmænd er ikke ukendt.

Analysen viser også, at det er muligt at ændre sammensætningen. Eksempelvis har arbejdet med at få flere danskere med anden etnisk baggrund end dansk til at være lægmænd virket.

Fra 1996 til i dag er der sket en femdobling i antallet af lægdommere af fremmed etnisk herkomst, så det faktiske antal nydanske lægdommere udgør godt fire femtedele af det forventede antal.

Forsvarsadvokat Henrik Stagetorn, som indtil for nylig var formand for Landsforeningen af Forsvarsadvokater, mener også, at lægdommerne i den ideelle verden skulle afspejle den almindelige befolkning mere, men han fremhæver omvendt, at det er vigtigt, at lægdommere er personer, som interesserer sig for det omkringliggende samfund.

»Det vigtigste er ikke, at man bliver dømt af en, som helt ligner én selv, men af en, som er på afstand af det juridiske system«, siger Henrik Stagetorn, som fremhæver, at der også er andre skævvridning-

ger. Blandt andet er offentligt ansatte ofte overrepræsenteret, da en privat arbejdsgiver sjældent tillader, at man river mange dage ud af kalenderen for at deltage i en retssag, forklarer han.

Han mener, at man i højere grad skulle udpege bestemte personer til lægdommere for på den måde at få en mere repræsentativ sammensætning.

Ifølge Djøf har en arbejdsgruppe under Justitsministeriet set på, hvordan lægdommerne blev mere repræsentative siden 2009. Men politisk er der nu opmærksomhed på området, siger Socialdemokraternes retsordfører, Trine Bramsen:

»Det er ikke overraskende, at de veluddannede er overrepræsenteret. Det er ofte dem, som engagerer sig. Men jeg så gerne en større alsidighed, og der må vi se på rekrutteringen. Jeg føler mig overbevist om, at vi ser politiske initiativer på det her område inden for nær fremtid.«

kirsten.nilsson@pol.dk

FN kritiserer Danmark for brud på menneskeretten

Det var diskrimination at nægte et irakisk torturoffer, der ikke magtede at lære dansk, statsborgerskab uden at begrunde det, siger FN-komite.

STATSBORGERSKAB

FLEMMING CHRISTIANSEN

Så er det sket igen: Danmark får kritik af FN for diskrimination.

Det drejer sig om en sag om et irakisk torturoffer, der har asyl i Danmark, men som har fået afslag på statsborgerskab. FN's Menneskerettighedskomité fastslår, at det er klar forskelsbehandling, at manden ikke fik en begrundelse for afslaget.

Den irakiske mand havde posttraumatisk stressyndrom (PTSD) efter tortur under Saddam Husseins regime. Da Folketingets Indfødsretsudvalg ikke ville fravige kravet om danskprøve, som manden ikke kunne gennemføre på grund af koncentrationsproblemer, fik han aldrig det danske pas, han søgte om. Loven giver mulighed for dispensation til mennesker med handicap.

Men »på grund af den manglende motivering af beslutningen og den manglende gennemsigtighed i proceduren er det meget svært for personen at skaffe yderligere dokumentation til støtte for sin ansøgning, da han jo ikke kender begrundelsen for afslaget«, lyder det i afgørelsen fra FN-komiteen, der mener, at flygtningen har ret til økonomisk kompensation.

Advokat Niels-Erik Hansen, der på vegne af Dokumentationscentret om Race-diskrimination (DRC) har ført sagen, mener, at FN-afgørelsen bør indgå i den kom-

mende valgkamp. Sagen stammer fra den forrige regerings tid, hvor mennesker med PTSD-diagnoser, der ikke kunne lære dansk, som udgangspunkt slet ikke kunne få dispensation. Det har den nuværende regering ændret på. Med udsigten til at en kommende blå regering vil genindføre en mere snæver adgang til statsborgerskab, vil Danmark givetvis få endnu flere sager ved FN, spår Niels-Erik Hansen.

»Internationalt er handicapkonventionen kommet til at betyde meget mere i menneskeretten. Det kan en kommende regering ikke bare ignorere – ikke uden at få en masse nye sager, så vi kommer til at ligne en slyngelstat som Hviderusland.«

Det trækker formanden for Folketingets Indfødsretsudvalg, Christian Langballe (DF), på skulderen ad: »FN skulle tage og blande sig udenom. Den danske grundlov står over FN, og ifølge grundlovens paragraf 44 er det Folketinget, der tildeler indfødsret. Vi kan som politikere ikke begrunde hver eneste sag skriftligt. Det er en subjektiv politisk afgørelse.«

Christian Langballe understreger, at partierne kan have forskellige begrundelser for deres nej, så det vil være uoverkommeligt at skrive begrundelser hver gang.

»Efter vores opfattelse er der gået inflation i dispensationerne, og vi vil gerne have antallet ned til et minimum«, siger Langballe, der ikke mener, at PTSD i sig selv kan være grund til, at man ikke kan lære dansk.

Mange flere slipper for danskkrav I perioden 2011-13 blev der uddelt dispensationer i 200-300 sager om året, men det steg sidste år til 1.700, og tallet ser ud til at blive endnu større i år. Den udvikling er Venstres medlem af Indfødsretsudvalget, Jan E. Jørgensen, også bekymret over:

»Jeg forstår ikke, at FN kan sige, at vi forskelsbehandler. Vi har for det første ikke pligt til at dispensere fra kravet om dansk, men vi gør det alligevel i nogle sager. Og

TORTUR. Irakere er flygtet i stort tal fra Irak under Saddam Hussein – mange efter at have været udsat for tortur.
Arkivfoto: AP

du kan jo leve udmærket og trygt som flygtning her i landet, også selv om du ikke har dansk pas.«

Jan E. Jørgensen finder det afgørende at kræve danskekviser:

»Hvis man ikke kan to ord dansk, ikke kan læse avis, forstå dansk tv eller tale med danskere, har jeg svært ved at forstå, at man kan mene, at man er dansk.«

Evig frygt

Niels-Erik Hansen fra Dokumentations- og Rådgivningscentret om Race-diskrimination mener omvendt, at »er vi meget firkantede, udelukkes en gruppe handicappede fra nogensinde at blive danske.«

Efter hans opfattelse er det at få et dansk pas en forudsætning for, at en flygtning kan opnå tryghed: »Hvis man kommer til at begå noget, der koster en bøde på 3.000 kroner, kan man komme i karantæne med hensyn til statsborgerskab. Det går disse mennesker rundt i evig frygt for«, siger Niels-Erik Hansen og peger på, at man med et dansk pas kan stemme til folketingsvalg og lettere kan rejse til andre lande og besøge slægtninge.

Ligebehandlingschef i Institut for Menneskerettigheder Maria Ventegodt Liisberg fastslår, at det som udgangspunkt ikke er i strid med menneskerettighederne at forskelsbehandle: »Men det skal være en objektiv og rimelig afgørelse, og det kan man kun finde ud af, hvis afslaget er begrundet«, siger hun.

Institut for Menneskerettigheder foreslår, at tildelingen af indfødsret ændres. »Det er alt for politiseret i forbindelse med en individuel sagsbehandling. Politikere opstiller betingelserne for statsborgerskab, men burde i mindre grad end i dag være involveret i vurderingen af, om enkeltpersoner opfylder betingelserne. I dag kan politikerne teoretisk set vælge at spille terninger om, hvem der skal have dansk pas«, siger Naria Ventegodt Liisberg.

flemming.christiansen@pol.dk

DER ER ALTID EN GRUND TIL AT GÅ I FONA

FONA

6.499

SAMSUNG GALAXY S6 32 GB EDGE

Smartphone i topklasse med superskarp og buet skærm, der dækker 3 af mobilens sider og giver helt nye muligheder. Puls måler og lynhurtig ladning.
BEGRENSET ANTAL

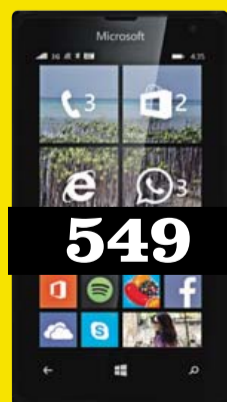
Alle de fede smartphones uden abonnement

TIL TOTALT I ORDEN PRISER

2.699

IPHONE 5c 8 GB
4" Retina-skærm. Hurtig A6-processor. 8 megapixel iSight- og FaceTime HD-kamera. 4G/LTE og Wi-Fi samt iOS 8 og iCloud. Fås i 5 farver.
IKKE ALLE FARVER FØRES I ALLE BUTIKKER

549

MICROSOFT LUMIA 435
Baseret på det betjeningsvenlige Windows 8.1 styresystem. Skærmen er på 4", og kameraet har 2 megapixels opløsning.

1.499

SAMSUNG GALAXY S4 MINI
4,3" sAMOLED-skærm. Høj ydelse og stor hukommelse. Højopløst kamera på fronten. Smarte funktioner som S health, S Travel og Group Play.

KØB OGSÅ PÅ **FONA.DK**

SE HELE UDVALGET PÅ FONA.DK

SUNRISE: Tilbudene gælder, så længe lager haves. Der tages forbehold for ikke fremkommene varer, udsalgige varer, prisændringer og trykfejl. 028863